Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0181

Mereala ruumilise planeerimise direktiivi (2014/89/EL) rakendamise mõju kalandusele valitud püügipiirkondades ja merealadel

Euroopa Parlamendi 20. mai 2026. aasta resolutsioon mereala ruumilise planeerimise direktiivi (2014/89/EL) rakendamise mõju kohta kalandusele valitud püügipiirkondades ja merealadel (2024/2126(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiivi 2014/89/EL, millega kehtestatakse mereala ruumilise planeerimise raamistik[1] (mereala ruumilise planeerimise direktiiv),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiivi 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrateegia raamdirektiiv)[2],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määrusi (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ[3] (ühise kalanduspoliitika määrus),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrust (EL) 2021/1139, millega luuakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond ja muudetakse

---

1 ELT L 257, 28.8.2014, lk 135, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj.
2 ELT L 164, 25.6.2008, lk 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.
3 ELT L 354, 28.12.2013, lk 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.

määrust (EL) 2017/1004[4],

– võttes arvesse nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta[5] (elupaikade direktiiv),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta[6] (linnudirektiiv),

– võttes arvesse komisjoni 3. mai 2022. aasta aruannet direktiivi 2014/89/EL (millega kehtestatakse mereala ruumilise planeerimise raamistik) rakendamisel tehtud edusammude kohta (COM(2022)0185),

– võttes arvesse vee kvaliteeti ja reostuse kontrolli käsitlevaid ELi õigusakte (veepoliitika raamdirektiiv[7], direktiiv 2008/105/EÜ[8], direktiiv (EL) 2024/3019[9], nõukogu direktiiv 91/676/EMÜ[10], direktiiv

---

4 ELT L 247, 13.7.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1139/oj.

5 ELT L 206, 22.7.1992, lk 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.

6 ELT L 20, 26.1.2010, lk 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/105/EÜ, mis käsitleb keskkonnakvaliteedi standardeid veepoliitika valdkonnas ning millega muudetakse nõukogu direktiive 82/176/EMÜ, 83/513/EMÜ, 84/156/EMÜ, 84/491/EMÜ, 86/280/EMÜ ja tunnistatakse need seejärel kehtetuks ning muudetakse direktiivi 2000/60/EÜ (ELT L 348, 24.12.2008, lk 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/105/oj).

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/3019 asulareovee puhastamise kohta (ELT L, 2024/3019, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/3019/oj).

10 Nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest (EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj).

2005/35/EÜ[11] ja määrus (EÜ) nr 1907/2006[12]),

– võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380) ja Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta samateemalist resolutsiooni[13],

– võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) 1995. aasta vastutustundliku kalapüügi juhendit, eriti selle artiklit 10,

– võttes arvesse FAO vabatahtlikke suuniseid kestliku väikesemahulise kalapüügi säilitamiseks toiduga kindlustatuse ja vaesuse kaotamise kontekstis,

– võttes arvesse komisjoni 5. juuni 2025. aasta teatist „Euroopa maailmamerepakt“ (COM(2025)0281),

– võttes arvesse oma 7. juuli 2021. aasta resolutsiooni avamere tuuleparkide ja muude taastuvenergiasüsteemide mõju kohta kalandussektorile[14],

– võttes arvesse oma 6. oktoobri 2022. aasta resolutsiooni ookeanide majandamise parandamise ja elurikkuse säilitamise uute meetmete kohta[15],

– võttes arvesse oma 9. mai 2023. aasta resolutsiooni kalavarude ühise majandamise kohta ELis ja kalandussektori panuse kohta majandamismeetmete rakendamisse[16],

---

11 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest (ELT L 255, 30.9.2005, lk 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2005/35/oj).

12 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj).

13 Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta resolutsioon ELi elurikkuse strateegia kohta aastani 2030: toome looduse oma ellu tagasi (ELT C 67, 8.2.2022, lk 25).

14 ELT C 99, 1.3.2022, lk 88.

15 ELT C 132, 14.4.2023, lk 106.

16 ELT C, C/2023/1060, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1060/oj.

– võttes arvesse oma 18. jaanuari 2024. aasta resolutsiooni ühise kalanduspoliitika rakendamise seisu ja tulevikuväljavaadete kohta[17],

– võttes arvesse komisjoni 12. mai 2021. aasta teatist „ELi vesiviljeluse kestlikkuse ja konkurentsivõime suurendamise strateegilised suunised aastateks 2021–2030“ (COM(2021)0236),

– võttes arvesse komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2025)0003), mis on lisatud dokumendile „Komisjoni aruanne nõukogule ja Euroopa Parlamendile komisjoni hinnangu kohta liikmesriikide meetmeprogrammidele, mida on ajakohastatud vastavalt merestrateegia raamdirektiivi (2008/56/EÜ) artiklile 17“,

– võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet 25/2023 „ELi vesiviljeluspoliitika – Tootmise kasv on seiskunud ja tulemused on ebaselged, ehkki EL on rahalist toetust suurendanud“,

– võttes arvesse 2025. aasta oktoobris avaldatud Euroopa Parlamendi uuringuteenuste peadirektoraadi ülevaadet „Fisheries in maritime spatial planning“ (Kalandus mereala ruumilises planeerimises),

– võttes arvesse 2025. aasta detsembris avaldatud Euroopa Parlamendi uuringuteenuste peadirektoraadi ülevaadet „Implementation of the Maritime Spatial Planning Directive: Impact on fisheries in selected fishing areas and sea basins“ (Mereala ruumilise planeerimise direktiivi rakendamine: mõju kalandusele valitud püügipiirkondades ja merealadel),

– võttes arvesse 2022. aasta Kunmingi-Montréali üleilmset elurikkuse raamistikku,

– võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli 2019. aasta septembri eriaruannet „Special report on the ocean and cryosphere in a changing climate“ (Eriaruanne ookeanide ja krüosfääri kohta muutuvas kliimas),

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 lõike 1 punkti e ja 3. lisa,

– võttes arvesse kalanduskomisjoni raportit (A10-0120/2026),

A. arvestades, et suurem konkurents mereruumile juurdepääsu pärast mitmesugustest tegevustest ja sektoritest, nagu kalandus, vesiviljelus, meretransport, laevandus, avamere taastuvenergia, looduskaitse, mere kultuuripärandi säilitamine, rannikuturism, puhketegevus, merepõhja setete kaevandamine ja kõrvaldamine süvendamise teel, veealuste kaablite ja torujuhtmete kasutamine või

---

17 ELT C, C/2024/5734, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5734/oj.

kaitse, toob kaasa suurema kumulatiivse surve mereökosüsteemidele ja suurenenud konflikti mereruumi kasutamise üle, mida võimendab institutsiooniline ja halduslik killustatus;

B. arvestades, et kalandus ja vesiviljelus on ELi julgeoleku ja suveräänsuse seisukohast strateegilised sektorid, eelkõige toiduga kindlustatuse ja merendusalase suveräänsuse seisukohast, ning aitavad suurendada rannikukogukondade konkurentsivõimet ja vastupanuvõimet; arvestades, et ELi kalandustooted on tervislikud ja sageli kohalikku päritolu ning nende kasvuhoonegaaside heide söödava loomse valgu ühiku kohta on üks madalamaid; arvestades, et nende sektorite strateegilist väärtust tuleks seetõttu mereala ruumilisel planeerimisel igati tunnustada;

C. arvestades, et 2022. aastal vähenes ELi omavarustatus mereandidega 37,5 %-ni ja ligikaudu 80 % ELis tarbitavatest mereandidest imporditi, mis tekitab struktuurse sõltuvuse välistest allikatest ja nõrgendab ELi toidualast sõltumatust; arvestades, et samal ajal on ELi kalalaevastik viimase kümne aasta jooksul märkimisväärselt vähenenud ja on nüüd rohkem kui 13 % väiksem kui 2014. aastal; arvestades, et selline vähenemine koos kasvava konkurentsiga mereruumi kasutamisel ohustab kalandussektori majanduslikku elujõulisust, põlvkondade vahetumist ja laevastiku suutlikkust aidata kaasa ELi toiduga kindlustatusele; arvestades, et piisava, tasakaalustatud ja prognoositava juurdepääsu tagamine mereruumile on seetõttu konkurentsivõimelise ELi kalanduse arendamiseks oluline, nagu on tunnistatud Euroopa maailmamerepaktis;

D. arvestades, et muutuv geopoliitiline kontekst ja kasvavad pinged võivad suurendada mereruumi sõjalist kasutamist; arvestades, et mereala ruumilisel planeerimisel tuleb arvesse võtta kaitse ja julgeolekuga seotud tegevusi ja operatsioone, nagu majandusvööndite järelevalve, merekaubanduse kaitse, ühised sõjalised õppused, ebaseadusliku kaubanduse vastane võitlus, miinieemaldus, piraatluse vastane võitlus ning õhu- ja satelliitseire, ning nende koostoimet mere ja merekeskkonnaga seotud majandustegevusega;

E. arvestades, et Euroopa Kontrollikoda juhtis oma eriaruandes 22/2023 „Avamere taastuvenergia ELis“ tähelepanu töökohtade kadumise ohule kalandussektoris; arvestades, et aruandes juhiti tähelepanu sellele, et avamere taastuvenergia arendamisest tulenevat peamist majanduslikku mõju kalandusele ei ole kvantifitseeritud, ning märgiti, et avamere taastuvenergia arendamise võimalikke negatiivseid tagajärgi kalandussektorile tuleks paremini kindlaks teha ja käsitleda; arvestades, et selles märgiti ka, et kalapopulatsiooni suurenemine suuremas ulatuses ei ole kindel, kuid avamere taastuvenergia piirkondades on täheldatud mõningast

kalade asustustiheduse suurenemist, mis näitab võimalikku kasu kaluritele ja kalandusele;

F. arvestades, et EL on seadnud õiguslikult siduva eesmärgi kehtestada 2030. aastaks toimivad ja piirkonnapõhised taastamismeetmed vähemalt 20 %-l oma merealast;

G. arvestades, et EL on võtnud kohustuse kaitsta 2030. aastaks vähemalt 30 % oma merealast;

H. arvestades, et ELi mereala ruumilise planeerimise direktiiviga kehtestatakse liikmesriikidele ühine raamistik oma mereala kasutamise korraldamiseks ning selle eesmärk on edendada sinise majanduse kestlikku arengut ja kestlikku kasvu ning vähendada sektoritevahelisi konflikte, kuid see iseenesest ei too kaasa uusi sektoripõhiseid kohustusi; arvestades, et direktiiv kaldub soodustama kapitalimahukate ja ruumiliselt ainuõiguslike majandustegevuste laiendamist, mis võib marginaliseerida mere traditsioonilist, liikuvat ja kollektiivset kasutamist, eelkõige kalapüüki;

I. arvestades, et EL on loonud mereala ruumilise planeerimise raamistiku, sealhulgas piiriülese koostöö mehhanismid; arvestades, et rannikuäärsed liikmesriigid vastutavad raamistiku kohaste kavade vastuvõtmise eest, sealhulgas selliste kavade vormi ja sisu kavandamise ja kindlaksmääramise eest kooskõlas oma haldustraditsioonidega ning mereruumi jaotamise eest vastavalt eri tegevustele ja kasutusviisidele;

J. arvestades, et mereala ruumilise planeerimise direktiiv aitab kaasa keskkonnakaitsele, edendades mereruumi ja mereressursside säästvat kasutamist, ning selles nõutakse, et liikmesriigid peavad kohaldama ökosüsteemipõhist lähenemisviisi; arvestades, et selle eesmärk on tagada toimiv tasakaal keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja majanduslike eesmärkide vahel, ilma et traditsioonilised tegevused oleks süstemaatiliselt teisejärgulisel kohal;

K. arvestades, et mereala ruumilise planeerimise direktiiv on tihedalt seotud muude ELi õigusaktide, näiteks merestrateegia raamdirektiivi, ühise kalanduspoliitika määruse, elupaikade direktiivi, linnudirektiivi ja veepoliitika raamdirektiivi rakendamisega; arvestades, et see on seotud ka õiguslikult siduvate ja mittesiduvate poliitiliste kohustustega, nagu Kunmingi-Montréali üleilmne elurikkuse raamistik;

L. arvestades, et pärast mereala ruumilise planeerimise direktiivi vastuvõtmist pidid 22 rannikuäärset liikmesriiki määrama 2016. aastaks pädevad asutused ja võtma 31. märtsiks 2021 vastu oma riiklikud mereala ruumilised planeeringud; arvestades, et kaheksa liikmesriiki ei pidanud sellest tähtajast kinni;

M. arvestades, et praeguseks on mereala ruumilise planeeringu vastu võtnud 22st rannikuäärsest liikmesriigist 20 ja paljud on neid praegu läbi vaatamas;

N. arvestades, et mereala ruumilisel planeerimisel peavad liikmesriigid võtma arvesse keskkonna-, majanduslikke, sotsiaalseid ja ohutusaspekte, maismaa ja mere koostoimet ja piiriülest koostööd ning tagama kõigi asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas kalurite ning karpide ja vähiliste korjajate ja neid esindavate organisatsioonide, samuti äärepoolseimate piirkondade kogukondade varajase, pideva ja tulemusliku kaasamise alt üles lähenemisviisi kaudu ja kogu otsustusprotsessi vältel, tagades, et selline kaasamine on asjakohane, sisuline ja ei piirdu pelgalt nõuandva osaga;

O. arvestades, et mereala ruumilise planeerimise direktiivi rakendamise tase on liikmesriigiti väga erinev, mis on tingitud haldus- ja juhtimisstruktuuride erinevustest alates lokaliseeritud süsteemidest kuni tsentraliseeritumate süsteemideni; arvestades, et mereala ruumilise planeerimise mõju on väga erinev, sõltudes asjaomastest merepiirkondadest ja territooriumidest, kusjuures mõnes rannikupiirkonnas esineb rohkem ruumilisi piiranguid ja konkureerivaid kasutusviise, mis süvendab territoriaalset tasakaalustamatust ELis;

P. arvestades, et liikmesriigid peavad kooskõlastama oma kavad teiste asjaomaste liikmesriikidega ja tegema koostööd asjaomase merepiirkonna kolmandate riikide ametiasutustega; arvestades, et eri merepiirkondade või allpiirkondade ja rannikualade vahelisi erinevusi silmas pidades ei peeta universaalset lähenemisviisi sellise koostöö jaoks sobivaks;

Q. arvestades, et mereala ruumilised planeeringud on laadilt ja sisult väga erinevad, kuna mereala ruumilise planeerimise direktiivis ei ole sätestatud planeeringute üksikasjalikke siduvaid kriteeriume ning see võimaldab liikmesriikidele planeeringute rakendamisel ja üksikasjalikul kavandamisel suurt paindlikkust;

R. arvestades, et suure aktiivsuse ja piiratud mereruumiga piirkondades, nagu La Manche’i väin, Läänemeri ja Vahemeri, on mereala ruumilise planeerimise järele tungiv vajadus;

S. arvestades, et mereala ruumiline planeerimine peaks toetama liidu territoriaalset ühtekuuluvust kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 174; arvestades, et kalapüük ja vesiviljelus ei ole mitte ainult majandustegevus, vaid neil on ka oluline sotsiaalne osatähtsus elatusvahendite tagamisel, tööhõive säilitamisel ning ranniku- ja saarekogukondade sotsiaalse ja kultuurilise struktuuri säilitamisel, eelkõige äärealadel ja äärepoolseimates piirkondades;

T. arvestades, et kalandus- ja vesiviljelussektor seisab silmitsi mitme probleemiga, nagu surve, mis tuleneb mereökosüsteemide

halvenevast seisundist ja merekaitsemeetmete ebaühtlasest rakendamisest, ning surve, mis tuleneb tärkavatest sinise majanduse sektoritest, nagu avamere taastuvenergia;

U. arvestades, et ökoloogiliselt seotud merekaitsealade hästi hallatud ja mõjusalt kaitstud võrgustikud on oluline vahend mere elurikkuse säilitamiseks ning need võivad tuua pikaajalist kasu kalavarude taastamise, külgnevatele aladele ülekandumise ja rannikumajanduse vastupanuvõime kaudu, kuid nende toimivus ja sotsiaalne vastuvõetavus sõltuvad sellest, kuidas neid kavandatakse, hallatakse ja kooskõlastatakse kestliku püügitegevusega, eelkõige teaduslikel andmetel põhinevate diferentseeritud lähenemisviiside ja kõigi sidusrühmade, sealhulgas kalurite ja rannikukogukondade osalemise kaudu;

V. arvestades, et avamere taastuvenergia on kestlik ainult siis, kui sellel ei ole negatiivset mõju keskkonnale ning majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele, eriti kalandusest sõltuvates piirkondades;

W. arvestades, et otsustamine riikliku energiaallikate jaotuse ja tehnoloogia üle jääb liikmesriigi pädevusse;

X. arvestades, et püügipiirkondade pidev vähenemine toob kaasa püügitegevuse ümberpaigutamise, suurema püügisurve ja laevastike vahelise konkurentsi ning nende segmentide kadumise, kes ei saa oma tegevust ümber paigutada, eelkõige väikesemahulise kalapüügi puhul, sealhulgas jalgsi liikuvate kalurite, näiteks karpide korjajate puhul; arvestades, et see mõjutab ka sotsiaalset ühtekuuluvust, tööhõivet ja merendustraditsioonide edasiandmist;

Y. arvestades, et ühise kalanduspoliitika kohaselt on liikmesriikidel õigus piirata kalapüügiõigusi 12 meremiili ulatuses oma rannikust ja äärepoolseimates piirkondades 100 meremiili ulatuses kalalaevadele, mis traditsiooniliselt püüavad nendes vetes kala lähedalasuvate rannikute sadamatest;

Z. arvestades, et mere- ja rannikualad kannatavad kliimamuutuste, reostuse (eelkõige keemilise reostuse) ning mere- ja maismaaprügi tagajärgede all, mis mõjutavad ka mere, mere elurikkuse ning kala- ja vesiviljelusvarudega seotud tegevust;

AA. arvestades, et Ühendkuningriigi väljaastumine EList ja Brexiti tagajärjed on põhjalikult muutnud ruumilist, majanduslikku ja kalandusalast tasakaalu mitmes merepiirkonnas, eelkõige La Manche’i väinas, Põhjameres ja läänepoolsetes vetes, mis on toonud kaasa ELi püügitegevuse suurema koondumise piiratumatesse merepiirkondadesse;

AB. arvestades, et merendustöötajad, näiteks kalurid, võivad silmitsi seista teatud riskide või ohtudega, mis on seotud laevade ohutuse või

teatud tüüpi ebaseadusliku kaubandusega, näiteks uimastikaubandusega mereteedel;

AC. arvestades, et kalandus- ja vesiviljelussektori töötajatel peaksid olema ohutud, õiglased ja inimväärsed töötingimused ning piisav sotsiaalkaitse; arvestades, et mereala ruumilise planeerimise otsustel võib olla otsene mõju nende spetsialistide ohutusele, sissetulekule ja töötingimustele;

AD. arvestades, et paljud mereala ruumilised planeeringud hõlmavad ainult merealasid ega arvesta maismaa ja mere koostoimet ning eelkõige maismaalt pärineva reostuse mõju mere ökosüsteemidele;

AE. arvestades, et ökosüsteemipõhise lähenemisviisi rakendamine on ebapiisav või puudulik, kuna paljudel liikmesriikidel on raskusi selle praktilise kohaldamisega ja mereala ruumilise planeerimise direktiivi nõuete ühtlustamisega muude õigusaktide, näiteks ühise kalanduspoliitika või merestrateegia raamdirektiivi nõuetega;

AF. arvestades, et liikmesriigid ei ole veel saavutanud Euroopa merede hea keskkonnaseisundi 2020. aasta eesmärki, nagu on nõutud merestrateegia raamdirektiivis;

AG. arvestades, et andmete kogumine, läbipaistvus, kättesaadavus, ühtlustamine ja mõistlikult kiire töötlemine on keskse tähtsusega, et määrata kindlaks, kuidas kalandus ja vesiviljelus on mereala ruumilise planeerimisega hõlmatud; arvestades, et puuduvad põhjalikud andmed majandusvööndite kohta ning esineb raskusi eri sektorite andmete integreerimisel ja riiklikelt ametiasutustelt andmete saamisel; arvestades, et selliste andmekogumistegevuste rahastamist võiks parandada;

Mereala ruumilise planeerimise direktiivi rakendamine ja selle mõju kalandusele ja vesiviljelusele

1. rõhutab asjaolu, et kuigi mereala ruumilise planeerimise direktiiv pakub asjakohast valdkondadevahelist koostööraamistikku, on liikmesriigid seda rakendanud ebaühtlaselt;

2. väljendab heameelt asjaolu üle, et mõned liikmesriigid on mereala ruumilise planeerimise direktiivi rakendamisel teinud suuri edusamme, kasutades integreeritud riiklikke strateegiaid, spetsiaalseid organeid ja mereala tegevuskavasid;

3. märgib, et mereala ruumilised planeeringud on mõnes liikmesriigis õiguslikult siduvad, teistes aga mittesiduvad ja pigem nõuandvad; rõhutab, et liikmesriikides takistab rakendamist sageli institutsiooniline killustatus, killustatud juhtimine ja ebapiisavad õigusmehhanismid või ebapiisavad rahalised ja inimressursid, mis on eraldatud nendele mehhanismidele ja nende kasutamisele, eelkõige Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohalike

kalanduse ja vesiviljeluse tegevusrühmade kaudu;

4. rõhutab asjaolu, et merealade ruumiline planeerimine peaks hõlmama probleemide ja võimaluste kindlakstegemist, planeerimisandmete kogumist, otsuste tegemist ja rakendamist ning et sellise planeerimise raames tuleks erilist tähelepanu pöörata kalandusele ja vesiviljelusele;

5. rõhutab, et mereala ruumilise planeerimise rakendamine ja toimivus on ELi merepiirkondades väga erinev, kusjuures mõned piirkonnad, nagu Läänemeri või Põhjameri, on mereala ruumiliste planeeringutega suures osas hõlmatud, samas kui teised, nagu Vahemeri, on kaetud oluliselt väiksemas ulatuses;

6. väljendab heameelt Põhjamere piirkonna algatuse üle, mis ühendab liikmesriike ja ELi mittekuuluvaid riike, et saavutada mereala ruumiliste planeeringute suurem kooskõla ja koordineerimine;

7. rõhutab, et piiriülesed algatused on endiselt piiratud ja puudub toimiv koordineerimine, mis takistab jõupingutusi ühiste probleemide lahendamiseks omavahel seotud merepiirkondades; taunib raskusi mereala ruumilise planeerimise alases koostöös liikmesriikide ja kolmandate riikide, eelkõige üksteisega piirnevate rannikuriikide vahel;

8. rõhutab Brexiti mõju mereplaneerimisele, eelkõige merekaitsealade ja avamere taastuvenergia arendamisele, aga ka muudele tegevustele, nagu tihe meretransport ja rannikuturism; rõhutab asjaolu, et need muudatused on viinud ELi kalalaevastiku väljajätmiseni paljudest Briti vetes asuvatest püügipiirkondadest ning püügikoormuse ja suure püügisurve nihkumiseni Põhjamere ja La Manche’i väina piirkondades, mis kahjustab ELi kalandust; nõuab, et mereala ruumiline planeerimine hõlmaks nendes valdkondades süstemaatiliselt neid elemente;

9. rõhutab, et on vaja koordineerimist liikmesriikide ja Ühendkuningriigi vahel, et saavutada mereala tõhus ja õiglane majandamine ning seega vähendada arvukaid kasutuskonflikte, võttes arvesse iga tegevuse majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõõdet; tuletab sellega seoses meelde Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsioonist, eelkõige selle artiklitest 7 ja 8 tulenevat kohustust teha piiriülest koostööd; nõuab eelkõige tõelist konsulteerimist Ühendkuningriigi ja Kanalisaartega merekaitsealadel võetavate majandamismeetmete üle, nii et võetaks arvesse sotsiaal-majanduslikke tagajärgi ELi kaluritele;

10. rõhutab, et Vahemere piirkonda mõjutab eriti avamere energiaplatvormide ja muu sedalaadi taristu levik, mis vähendab märkimisväärselt kalanduse jaoks kättesaadava ruumi hulka, piirab juurdepääsu traditsioonilistele püügipiirkondadele ja aitab kaasa mereruumi killustumisele; märgib, et kuigi liikmesriigid vastutavad

taristu kasutamise kindlaksmääramise eest nendes piirkondades, mõjutavad nende otsused otseselt traditsiooniliste püügipiirkondade kasutamist ja seetõttu tuleb need sidusalt integreerida mereala ruumilise planeerimise protsessidesse; märgib, et mereturismi areng mõjutab ka kalandustegevust merepiirkonnas;

11. rõhutab Aadria mere eripära poolsuletud ja väga tundliku merepiirkonnana, millele avaldavad kumulatiivset survet kalandus, vesiviljelus, meretransport, turism ja rannikualade areng; rõhutab, et need survetegurid nõuavad tugevdatud merebasseinipõhist ja piiriülest lähenemisviisi mereala ruumilisele planeerimisele; kutsub komisjoni ja asjaomaseid liikmesriike üles tugevdama koostöös naabruses asuvate kolmandate rannikuriikidega koordineerimist, andmete jagamist ja ühiseid juhtimismehhanisme Aadria meres; rõhutab väikesemahulise ja rannapüügi tähtsust merepiirkonna jaoks ning nende mereala ruumilise planeerimisega integreerimise tähtsust, et kaitsta nende majanduslikku elujõulisust ja kultuuripärandit;

12. rõhutab, et Läänemerd iseloomustavad mitmed ainulaadsed omadused, näiteks poolsuletud mereala staatus, mitmesuguste majandustegevuste, näiteks kalapüügi, meretranspordi ja mere taastuvenergia suur kontsentratsioon ning ökosüsteemi haavatavus; nõuab sellega seoses, et mereala ruumilisele planeerimisele lähenetaks kestlikult ja arvestades piirkondlikke olusid; tunnustab HELCOMi-VASABi ühise mereala ruumilise planeerimise töörühma käimasolevat tööd, mis loob kindla aluse Läänemere merepiirkonna tasandi koordineerimiseks;

13. rõhutab, et mereala ruumilise planeerimise direktiivi rakendamisse tuleb kaasata ka äärepoolseimate piirkondade merepiirkonnad, võttes täielikult arvesse nende eripära, sealhulgas suhtluses kolmandate riikidega;

Mereala ruumilisest planeerimisest tulenev kasu kalandusele ja vesiviljelusele

14. peab kahetsusväärseks tõsiasja, et praegune mereala ruumilise planeerimise õigusraamistik ei ole toonud kalandusele piisavalt suurt oodatud kasu; märgib, et mereala ruumiline planeerimine ei ole oluliselt parandanud kalandustegevuse prognoositavust ja stabiilsust; rõhutab, et mereala ruumilisel planeerimisel puuduvad kalanduse miinimumeesmärgid ning mõõdetavad keskkonnaalased, sotsiaalsed ja majanduslikud näitajad, eelkõige väikesemahulise püügiga tegelevate ettevõtjate jaoks; rõhutab vajadust ELi merenduspoliitika sidusa ja toimiva rakendamise järele;

15. rõhutab, et mereala ruumilise planeerimise raamistiku rakendamiseks on oluline teha põhjalik sotsiaal-majanduslik analüüs, mis arvestab väikeettevõtjate ja rannikukogukondade seisukohti;

tuletab meelde kalanduse ja vesiviljeluse tähtsust toidualase sõltumatuse tagamisel ja sellega seotud oskusteabe säilitamisel ELi jaoks ning tunnistab, et üldsuse huvides on võtta rohkem arvesse nende tähtsust mereala ruumilisel planeerimisel;

16. rõhutab, et mereala ruumiline planeerimine peab kalandust ja vesiviljelust paremini integreerima ning tegelema aktiivselt kalandust mõjutavate ruumiliste probleemidega, sealhulgas avamereenergia, merekaitsealade, laevandus- ja kaitsetsoonide kumulatiivse mõjuga, ning vältima kalapüügi järkjärgulist marginaliseerumist; rõhutab, et avamere tuulepargid tuleks võimaluse korral paigutada kalapüügiks vähem sobivatesse piirkondadesse, et minimeerida negatiivset mõju kalandusele;

17. rõhutab väikesemahulise kalapüügi olulist tähtsust, näiteks kohalikus tööhõives, sotsiaalses ühtekuuluvuses ja traditsiooniliste oskuste säilitamises; nõuab, et mereala ruumilisel planeerimisel võetaks seda segmenti täielikult arvesse, eelkõige seoses füüsilise juurdepääsuga, püügipiirkondade lähedusega ja tegevuse ohutusega;

18. märgib, et avamere tuulepargid võivad kalandust mõjutada, muutes kaubanduslikul eesmärgil püütavate mereliikide ruumilist levikut ja arvukust ning takistades ohutusnõuete tõttu juurdepääsu või piirates püügimeetodeid; märgib, et kuigi on täheldatud mõningast võimalikku kasu kaluritele, on see asjakohane üksnes juhul, kui kalurid saavad ka tegelikult ja praktiliselt nendes piirkondades tegutseda;

19. rõhutab, et kuigi mereala ruumilise planeerimise õigusraamistik toob vesiviljelusele marginaalset kasu, on vaja parandada mereruumi määramist, tunnustada selles raamistikus rohkem vesiviljelust, piiriülest sidusust, õiguskindlust ning litsentsimismenetluste ajakava ja mõju; rõhutab eelkõige, et vesiviljelus tuleb paremini kaasata mereala ruumilisse planeerimisse ning on vaja kaaluda muid meetmeid, näiteks võimaliku ühise vesiviljeluspoliitika väljatöötamist, et seda ELi toiduga kindlustatuse seisukohast olulist sektorit tulemuslikumalt arvesse võtta;

20. rõhutab, et eesmärki minimeerida konflikte mere eri sektorite ja kasutajate vahel ei ole oluliselt täidetud, eelkõige seoses kalanduse ja vesiviljelusega, sealhulgas karpide ja vähiliste kasvatamisega ning uute sektoritega, nagu merevetikakasvatus, kus on vähenenud nende käsutuses olev ruum, mis mõjutab nende konkurentsivõimet ja võimalusi oma tegevuse arendamiseks;

21. rõhutab, et merealade kasutamisega seotud konfliktide iseloom varieerub sõltuvalt kalapüügi ja vesiviljelustegevuse liigist ning et sellised tegevused võivad merealade pärast ka omavahel konkureerida; rõhutab, et kalandust mõjutavad peamised konfliktid on kalapüügipiirkondade kadumine merepiirkondade väljajätmise

tõttu, juurdepääsupiirangud, konkurents nendele aladele juurdepääsu pärast, ruumiline killustumine ja mitmete mereökosüsteemide seisundi halvenemine, samas kui vesiviljelust mõjutavad kõige olulisemad konfliktid on seotud kattuvate tsoonidega, keskkonnaprobleemidega, nagu reostus ja eutrofeerumine, ning konkurentsiga saagi pärast;

22. tuletab meelde, et kalandus ja vesiviljelus sõltuvad mereressursside geograafilisest asukohast ja mereökosüsteemide heast seisundist ning et need on tihedalt seotud mereandide väärtusahela ja rannikualade tööhõivega ega sobi seetõttu ümberpaigutamiseks;

23. rõhutab, et kalapüük ei ole prioriteet ja sellele ei ole eraldatud konkreetseid alasid ning selleks tuleb sageli kasutada eraldamata merealasid ja üha enam tõrjutakse seda teiste tegevuste poolt välja; märgib, et kuigi vesiviljelus, sealhulgas merevetikate kasvatamine, sobib põhimõtteliselt paremini reserveeritud aladele, on lähenemisviisid liikmesriigiti ja isegi liikmesriikide sees väga erinevad ja loamenetlused on sageli koormavad;

24. rõhutab, et kuigi mõned liikmesriigid on loonud mitmeotstarbelised tsoonid, kasutavad nad peamiselt projektipõhist lähenemisviisi; rõhutab, et mitmeotstarbelist lähenemisviisi on teatud tegevuste puhul väga raske rakendada, eelkõige kalanduse, bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja taastuva mereenergia kombineerimisel; märgib, et mitmeotstarbeline lähenemisviis tekitab ka kaluritele ja vesiviljelustöötajatele kindlustus- ja julgeolekuprobleeme; rõhutab, et kuigi mitmeotstarbelistel piirkondadel võib olla inimtegevuse kumulatiivse mõjuga tegelemisel potentsiaali, on nende teostatavuse ja mõju hindamiseks vaja rohkem teadusuuringuid; juhib tähelepanu sellele, et selliste tsoonide määramine peaks põhinema seal toimuvate eri tegevuste majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõju hindamisel, mis tuleb läbi viia kõigi asjaomaste sektorite ettevõtjate ja muude sidusrühmade igakülgsel kaasamisel kogu protsessi vältel;

25. väljendab heameelt edukate näidete üle tegevuste ühispaiknemisest, nagu avamere kinnis- või ujuvtuulepark, mida saab kasutada ka vesiviljeluse ning karpide ja vetikate kasvatamise, mereloomastiku ja -taimestiku elupaikade või taastava tegevuse arendamiseks;, samuti kalandustegevusteks, näiteks passiivseks ja väikese mõjuga kalanduseks; rõhutab sellega seoses vajadust suurema heade tavade vahetamise ja rohkemate teadusuuringute järele, eelkõige seoses ökoloogilise mõju ja majandusliku potentsiaaliga;

26. nõuab tungivalt, et liikmesriigid võtaksid oma energiaallikate jaotuse kindlaksmääramisel arvesse avamere taastuvenergia mõju mereökosüsteemile ja kalandusele;

27. rõhutab, et maa- ja merealade koordineerimine on mereala ruumilise planeerimise rakendamisel endiselt kriitiliselt nõrk, pidades eelkõige

silmas asjaolu, et elurikkuse kaitse meetmete rakendamisel ei võeta arvesse maismaalt lähtuva reostuse mõju mereökosüsteemidele;

28. juhib tähelepanu kalanduse ja sadamataristu ning sellega seotud rajatiste tähtsusele ning vajadusele tagada mereala ruumilise planeerimise sidusus selliste taristuinvesteeringutega kooskõlas ELi sadamastrateegiaga, võttes samal ajal arvesse, et kogu merendustegevus sõltub toimivast maismaa ja mere koordineerimisest;

Sidusrühmade kaasamine ja andmete kogumine

29. rõhutab, et sidusrühmade ja rannikukogukondade osalemine mereala ruumilise planeerimise protsessis on suurenenud, kuid on endiselt piiratud; peab kahetsusväärseks tõsiasja, et sellises kaasamises puudub sageli varajane ja ametlik osalemine ja konsulteerimine, mis piirab võimalusi planeerimisotsuseid tegelikult mõjutada; väljendab sellega seoses heameelt komisjoni algatuse üle pidada mereala ruumilise planeerimise teemal rakendamisdialoogi;

30. märgib, et on häid näiteid sidusrühmade osalemise kohta mõnes liikmesriigis, näiteks riiklikud konsultatsioonid ja osalusprotsessid; peab siiski kahetsusväärseks, et liikmesriikidel puuduvad sidusrühmade osalemise kohta siduvad sätted; märgib, et see takistab asjaomaste sidusrühmade, näiteks kalurite, vesiviljelustöötajate, huvirühmade ja mõjutatud üldsuse osalemist konsultatsiooni- ja otsustusprotsessides, eelkõige seoses avamere taastuvenergia projektide asukohaga;

31. rõhutab, et kalandust ja vesiviljelust varjutavad sageli muud, võimsamad või majanduslikult olulisemad sektorid, näiteks avamereenergia; võtab teadmiseks teated merendussektorite vahelise struktuurse võimu tasakaalustamatuse kohta; taunib asjaolu, et teatavad sektorid ja ettevõtjad hiilivad konsulteerimisprotsessidest sageli mööda vähem organiseeritud osalejate, näiteks väikesemahulise kalapüügiga tegelevate kalurite, sh jalgsi liikuvate kalurite, näiteks karpide korjajate arvelt; nõuab põhjalikke, kättesaadavaid ja kaasavaid konsulteerimisi kõigi sidusrühmadega ning korrigeerivate juhtimismehhanismide loomist, sealhulgas läbipaistvaid suuniseid, mille eesmärk on tagada tasakaalustatud ja läbipaistev otsuste tegemine, leevendada võimalikku konflikti ning luua võrdsed tingimused kalandusele ja muudele sektoritele;

32. mõistab hukka asjaolu, et puuduvad ühtlustatud ja võrreldavad andmed ookeanide ja merede seisundi, kalavarude ja kliimamuutuste mõju kohta ning piisavad sotsiaal-majanduslikud andmed, sealhulgas hinnang mereala ruumilise planeerimise mõju kohta rannikukogukondadele; rõhutab, et liikmesriikide andmekogumissüsteemid ei ole ühtlustatud;

33. rõhutab, et andmete mittevastavus, nagu kokkusobimatud georuumilised lähtejooned, ja ajaline mittevastavus, nagu mereala ruumiliste planeeringute erinevad läbivaatamistsüklid, takistavad sidusa mereala ruumilise planeerimise ja ökosüsteemipõhise lähenemisviisi rakendamist; tuletab meelde, et modelleerimise, kaardistamise ja ruumilise analüüsi vahendid on otsuste tegemise abivahendid ning need ei saa asendada demokraatlikku arutelu ega poliitilist kompromissi;

Soovitused

34. rõhutab, et on vaja terviklikumat lähenemisviisi ja ELi õigusaktide, eelkõige mereala ruumilise planeerimise direktiivi, ÜKP direktiivi ja merestrateegia raamdirektiivi paremat koordineerimist, et tagada mereala ruumilise planeerimise järjepidev ja toimiv rakendamine, sealhulgas ökosüsteemipõhine lähenemisviis, et aidata kaasa hea keskkonnaseisundi saavutamisele; rõhutab samuti, et mereala ruumilisel planeerimisel tuleb täielikult järgida ühist kalanduspoliitikat kui ELi kalavarude majandamise ainsat õigusraamistikku ning seetõttu ei tohiks seda kasutada kalavarude majandamise meetmete kaudseks kehtestamiseks, eriti kui see ei ole kooskõlas eesmärgiga tugevdada kalanduse osatähtsust mereala ruumilisel planeerimisel;

35. on veendunud, et mereala ruumilised planeeringud peaksid paremini kajastama ruumilisi, keskkonnaalaseid ja sotsiaal-majanduslikke vajadusi ning iga merepiirkonna, sh sellega seotud majandusvööndite eripära; rõhutab, et liikmesriigid peaksid mereala ruumiliste planeeringute kavandamisel ja rakendamisel ning maismaal toimuva tegevuse rannikuvetele avalduva mõju hindamise kavadesse lisamisel tugevdama maakasutuse ja merega tegelevate ametiasutuste vahelist koordineerimist; on seisukohal, et liikmesriigid peaksid võtma arvesse piirkondlikke eripärasid, sealhulgas saarepiirkondade ja äärepoolseimate piirkondade iseärasusi, ning austama iga liikmesriigi haldustraditsioone;

36. rõhutab, et liikmesriigid peavad mereala ruumiliste planeeringute kavandamisel ja rakendamisel tugevdama koordineerimist nii liikmesriikide vahel kui ka nende sees, eelkõige riiklike ja piirkondlike ametiasutuste vahel, ning valdkondadevahelist koordineerimist muu hulgas keskkonna-, kalandus-, energia- ja transpordipoliitika eest vastutavate asutuste vahel, et tagada sidus, ökosüsteemipõhine ja integreeritud lähenemisviis;

37. nõuab mereala ruumilise planeerimise alt-üles lähenemisviisi, tasakaalustatud ja mitmeotstarbelist lähenemist, et minimeerida negatiivset mõju mereressurssidele ja bioloogilisele mitmekesisusele ning seega kalandusele ja vesiviljelusele ning tagada, et neid tegevusi ei jäetaks merealadelt välja; on seisukohal, et teatavate sinise majandusega seotud tegevuste arendamine ei tohi toimuda

kestliku ja vastupidava mereandide tootmise, toidualase sõltumatuse ja mere elurikkuse säilitamise arvelt; on sellega seoses veendunud, et toiduga kindlustatuse strateegiline tähtsus tuleks mereala ruumilise planeerimise direktiivi eelseisval läbivaatamisel paremini kinnistada; nõuab seetõttu, et kalandust ja vesiviljelust tunnustataks suurt avalikku huvi pakkuvate strateegiliste sektoritena, mis annavad olulise panuse ELi toidualasesse sõltumatusesse ja toiduga kindlustatusse ning strateegilisse autonoomiasse ja rannikualade tööhõivesse, ning et neid peetaks mereala ruumilises planeerimises esmatähtsaks, eelkõige nende segmentide puhul, mida ei saa ümber paigutada;

38. nõuab tõenditel põhinevat lähenemisviisi mitmeotstarbelistele piirkondadele, tunnistades, et kalanduse ja avamere energia kooseksisteerimine on praktikas endiselt piiratud ning seda ei tohiks kasutada selleks, et õigustada kalanduse väljajätmist mereruumist; rõhutab, et mitmeotstarbelist lähenemisviisi tuleks järgida tehniliste ja teaduslike kriteeriumide alusel, mis kajastavad kalanduse ja vesiviljeluse tegelikku toimimist; rõhutab, et mitmeotstarbeliste alade määramine peaks põhinema eri tegevuste kumulatiivsel mõjuhinnangul ning laevatatavuse ja ohutuse põhjalikul analüüsil; nõuab kõigi asjaomaste sektorite otsest ja nõuetekohast kaasamist kogu protsessi vältel;

39. on seisukohal, et mereala ruumilisel planeerimisel tuleb kasutada dünaamilist ja kohanduvat lähenemisviisi, võttes arvesse muutusi merekeskkonnas ja mereressurssides, kasutades regulaarselt ajakohastatavaid teaduslikke ja sotsiaal-majanduslikke andmeid ja näitajaid, eelkõige selliste alade määramisel, mis võivad välistada püügitegevuse, nagu avamere tuulepargid, ja teatavate merekaitsealade määramisel; rõhutab, et planeerimisprotsess peaks kajastama kalapüügi dünaamilist olemust, kuna laevastikud liiguvad sageli sõltuvalt hooajalisest kättesaadavusest ja varude liikumisest ning teatud liiki püügivahendid vajavad tegutsemiseks palju ruumi;

40. nõuab kaasavaid juhtimismehhanisme, mis tagavad, et asjaomased sidusrühmad, näiteks kalurid, sealhulgas väikesemahulise kalapüügiga tegelevad kalurid ja vajaduse korral piirkondlike kalavarude majandamise organisatsioonid oleks otse ja struktureeritult kaasatud kavade otsustus-, seire- ja läbivaatamisprotsessidesse;

41. rõhutab vajadust suurendada kalanduse toetamist ja võtta kalandust mereala ruumilises planeerimises süstemaatiliselt arvesse; toetab selget ruumilist tsoonideks jaotamist ja kalanduse eelistsoone, võttes arvesse kalavarude liikumist ja arengut, traditsiooniliste kalapüügi- ja vesiviljeluspiirkondade tunnustamist, vajadust säilitada ja kaitsta keskkonda ning parandada kalavarude seisundit; rõhutab, et tsoonideks jaotamine peaks olema kohandatud eri

laevastikusegmentidele ja merepiirkondadele ning põhinema usaldusväärsetel teaduslikel ja sotsiaal-majanduslikel hinnangutel ja näitajatel, et muuta kalandussektor nähtavamaks ja prognoositavamaks; nõuab, et kohustuslikus korras hinnataks püügitegevuse ümberpaiknemise kumulatiivset sotsiaal-majanduslikku mõju, sealhulgas mõju ELi laevastiku konkurentsivõimele, kasumlikkusele, meresõiduohutusele ja põlvkondade vahetusele;

42. rõhutab, et eelkõige on vaja suurendada 12 meremiili laiuses vööndis väikese mõjuga rannalähedaseks kalapüügiks reserveeritud alasid, mida toetatakse ühise majandamise korraga;

43. rõhutab, et on vaja rohkem teadusuuringuid püügipiirkondade ja kalavarude kaardistamiseks ja modelleerimiseks; on seisukohal, et kalanduse jaoks prioriteetsete piirkondade piiritlemisele ja püügitegevuse kavandamisele tuleb läheneda dünaamiliselt, et kohaneda kalavarude muutuste ja rände nähtustega, mis mõjutavad ajaloolisi levikupiirkondi;

44. kutsub komisjoni üles esitama ettepanekut kalandussektori kompensatsioonimeetmete või kindlustusskeemide mehhanismi kohta, kui selle tegevus asendatakse mere alternatiivsete kasutusviisidega, sealhulgas rahaliste kompensatsioonimeetmete kohta, ning nõuab, et eelistataks uusi ühilduvaid kasutusviise ja toetataks kalapüügiteede ümberkujundamist või tehnoloogilisi investeeringuid;

45. rõhutab merendustegevuse, näiteks kalanduse ulatuslike piirangute võimalikke negatiivseid tagajärgi rannikukogukondadele, eelkõige saartel ja äärepoolseimates piirkondades; nõuab, et mereala ruumiliste planeeringute väljatöötamise, rakendamise ja läbivaatamisega kaasneksid igal juhul sotsiaalse ja territoriaalse mõju hindamised, milles keskendutakse eelkõige tööhõivele, töötingimustele, kalurite ohutusele ja rannikukogukondade kestlikkusele, ning et hinnataks kalanduspiirangute ja -meetmete bioloogilist ja sotsiaal-majanduslikku toimivust;

46. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tunnustama kalandust mereruumi strateegilise ja prioriteetse kasutajana, mis on oluline ELi toidualase sõltumatuse ja toiduga kindlustatuse, rannikualade tööhõive ja strateegilise autonoomia jaoks, ning kajastama seda staatust sõnaselgelt mereruumi planeeringutes ja mereala ruumilise planeerimise direktiivi eelseisval läbivaatamisel;

47. nõuab sellega seoses diferentseeritud lähenemisviisi väikesemahulise kalapüügi majandamisele, mis hõlmab väikesemahulise kalapüügi eelisjuurdepääsu 12 meremiili laiuses vööndis, väikese mõjuga tegevusi ja kaitseprojekte;

48. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles integreerima vesiviljelust ja

karpide kasvatamist, sh jalgsi liikuvaid kalureid, näiteks karpide korjajaid, veelgi enam mereala ruumilisse planeerimisse ning tunnustama madala troofilise tasemega vesiviljeluse pakutavaid ökosüsteemi teenuseid; kutsub komisjoni üles kaaluma täiendavaid meetmeid, näiteks võimaliku ühise vesiviljeluspoliitika väljatöötamist kui vahendit sellise integratsiooni hõlbustamiseks; nõuab, et mereala ruumilises planeerimises määrataks kindlaks spetsiaalsed mereruumid kestliku vesiviljeluse arengutsoonide jaoks, näiteks vähese süsinikuheitega ja madala troofilise tasemega vesiviljeluse jaoks; nõuab litsentsimismenetluste lihtsustamist ja selle tegevuse arengut takistavate regulatiivsete tõkete vähendamist; rõhutab, et loamenetlusi tuleb kiirendada ja need peavad põhinema selgetel keskkonnanõuetel, et maksimeerida sotsiaal-majanduslikku kasu; nõuab stiimulite pakkumist vesiviljeluse, eelkõige madala troofilise tasemega vesiviljeluse säästva arengu edendamiseks, sealhulgas mitmekesistamist mittesöödavate liikidega, nagu merevetikate kasvatamine;

49. rõhutab, et mereala ruumilisel planeerimisel on vaja läbipaistvat ja paljusid sidusrühmi hõlmavat juhtimist; kutsub liikmesriike üles tagama asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas nõuandekomisjonide ning kalurite, vesiviljelusettevõtjate ja koorikloomade kasvatajate varajase, süstemaatilise, sisulise ja pideva osalemise mereala ruumilise planeerimise kujundamise kõigis etappides, protsessides, lõpptulemustes ja läbivaatamises, ning lisama läbipaistva tagasiside selle kohta, kuidas sidusrühmade panust otsuste tegemisel kasutatakse; nõuab kõigi sidusrühmade ning ranniku- ja saarekogukondade õiglast kohtlemist avatud konsultatsioonide kaudu, olenemata nende rahalistest, haldus- või organisatsioonilistest ressurssidest;

50. on veendunud, et mereala ruumiline planeerimine ja otsuste tegemine vajab ühist juhtimist; rõhutab selle mudeli eeliseid, mis võimaldab sidusrühmade otsest kaasamist, kalavarude paremat majandamist, parimate tavade jagamist ja kohalikele oludele kohandatud lähenemisviisi, eriti kui see tugineb olemasolevatele ja tõestatud struktuuridele ning kohalike kalurikogukondade ja muude struktuuride, näiteks piirkondlike kalandusorganisatsioonide praktilistele teadmistele; rõhutab, et ühine majandamine võib aidata edendada ka põlvkondade vahetumist selles sektoris ning tugevdada väikesemahuliste ja rannikulaevastike majanduslikku vastupanuvõimet;

51. rõhutab alt-üles struktuuride, näiteks kohalike kogukonnapõhiste arenguprojektide ja kohalike tegevusrühmade, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, kalurite ja koorikloomade korjajate organisatsioonide, kalandussektori naisorganisatsioonide ning muude kohalike ja piirkondlike organisatsioonide eeliseid mereala ruumilise planeerimise kohalikul rakendamisel;

52. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama sidusrühmade, eelkõige väikesemahulise kalapüügiga tegelevate kalurite, sh jalgsi liikuvate kalurite, näiteks karpide korjajate, ja nende organisatsioonide ning ranniku- ja saarekogukondade (sh äärepoolseimates piirkondades) suutlikkuse suurendamist, et neil oleks paremad võimalused aktiivselt ja tulemuslikult osaleda mereala ruumilise planeerimisega seotud avalikes konsultatsioonides ja otsustusprotsessides; rõhutab sellega seoses, kui tähtis on toetada põlvkondade vahetumist, ja kutsub liikmesriike üles tagama, et ruumilise planeerimise otsused ei tekitaks noortele kalandusega alustamisel lisatakistusi;

53. rõhutab, et avamere taastuvenergiale või mereökosüsteemide kaitsele pühendatud alade määramisel tuleb arvesse võtta mõju kalandusele ja vesiviljelusele, samuti ajaloolistele ja traditsioonilistele kalapüügipiirkondadele; rõhutab, et enne tsoonide piiritlemist on vaja süstemaatiliselt teha kumulatiivseid keskkonna- ja sotsiaal-majandusliku mõju hindamisi ning tagada, et mõjutatud spetsialiste, eelkõige meretuuleparkide projektide puhul kalureid, teavitatakse eelnevalt ja nendega konsulteeritakse kohustuslikus korras enne otsuste tegemist; nõuab sellega seoses, et hinnataks mõju kalavarude seisundile ja kvantifitseeritaks avamere tuuleparkide kõige olulisemat sotsiaalset ja majanduslikku mõju kalandusele;

54. rõhutab, et mereökosüsteemide kaitse meetmed peavad põhinema usaldusväärsetel teaduslikel ja sotsiaal-majanduslikel hinnangutel ning olema kohandatud iga piirkonna kaitsevajadustele; rõhutab, et eri liiki merekaitsealade loomine ja majandamine, kui see on kooskõlas kaitse-eesmärkidega, ning parimad kättesaadavad teaduslikud nõuanded peaksid võimaldama kooseksisteerimist säästva kalapüügiga, sealhulgas sobilike diferentseeritud majandamismeetmete abil ja vältides automaatset väljajätmist; rõhutab ka muude tulemuslike piirkonnapõhiste kaitsemeetmete potentsiaali;

55. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles süstemaatiliselt ja teaduslikult hindama merepiirkondade, sealhulgas merekaitsealade või avamere taastuvenergia kooskasutamise potentsiaali ning vältima eri merepiirkondade käsitlemist üksteist välistavatena; rõhutab, et kõigi sidusrühmade ja eelkõige kalurite aktiivne kaasamine merekaitsealade kavandamisse, haldamisse ja hindamisse aitab suurendada keskkonnatõhusust, kaitsemeetmete suuremat aktsepteerimist ja nende alade paremat integreerimist mereala ruumilise planeerimisega; rõhutab, et kliimamuutusi ja kalavarude muutuvat jaotumist tuleb rohkem arvesse võtta, et tagada paindlik lähenemisviis tsoonideks jaotamisele, mis kajastab kalanduse dünaamilist olemust;

56. kutsub komisjoni üles toetama piiriülesemat ja merepiirkondadel põhinevat lähenemisviisi mereala ruumilisele planeerimisele,

edendades olemasolevaid algatusi, nagu Põhjamere vesikonna algatus; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles osalema koos rannikuäärsete naaberriikidega ühiselt hallatavates piirkondlikes platvormides, võttes eeskujuks Läänemere merekeskkonna kaitse komisjoni (tuntud ka Helsingi komisjon või HELCOM), sh eesmärgiga teha kindlaks ühised kalapüügikoridorid;

57. kutsub liikmesriike üles täiendama riiklikke kavasid kavadega, mis keskenduvad rohkem merepiirkondadele, ning töötama vajaduse korral välja makropiirkondlikud planeerimisstrateegiad, sealhulgas ühised mereala ruumilised planeeringud; nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja ELi mittekuuluvad riigid, eelkõige naabruses asuvad rannikuriigid, süvendaksid mereala ruumilise planeerimise alast koostööd, eelkõige Ühendkuningriigi, Vahemere ja Läänemere ümbruses; toetab mereala ruumilise planeerimise puhul tugevamat merepiirkonnapõhist lähenemisviisi ja selle tagamist, et kalandus on täielikult integreeritud piiriülestesse planeerimisraamistikesse ega satu killustatud riiklike otsuste tõttu ebasoodsasse olukorda;

58. nõuab mereala ruumilise planeerimise valdkonnas tõhustatud koostööd ELi, selle liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel; rõhutab vajadust parema koordineerimise järele La Manche'i väina rannikuriikide vahel; rõhutab eriti La Manche'i väina piirkondade juhtumit, kus tuleb parandada koostööd Ühendkuningriigi ja Kanalisaartega, eelkõige seoses merekaitsealade määramisega; on seisukohal, et sellega seotud koostöö peab hõlmama kohustuslikke ja läbipaistvaid sidusrühmadega konsulteerimise protsesse; nõuab, et EL, Ühendkuningriik ja teised asjaomased pooled koostaksid La Manche'i väina ja Põhjamere piirkondliku majandamiskava, et tagada ressursside säästev kasutamine ja kalavarude mitmeaastane majandamine;

59. rõhutab, et selline koostöö kolmandate riikidega peab tagama võrdsed tingimused ja vältima püügikoormuse ümberpaigutamist ELi laevastike ja kalapüügiga tegelevate kogukondade kahjuks; kutsub seetõttu komisjoni üles järgima rannikuäärsete naaberriikidega peetavas dialoogis ja koostöös struktureeritud lähenemisviisi, et edendada sarnaseid keskkonna-, juhtimis- ja sotsiaalseid standardeid, ning olema valmis võtma kõiki meetmeid, mis on vajalikud ELi huvide kaitsmiseks;

60. nõuab, et mereala ruumilise planeerimisega integreeritaks kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmed ning muud asjakohased keskkonnameetmed, et tegeleda kalandust ja vesiviljelust mõjutavate probleemidega, nagu rannikuerosioon, veetemperatuuri tõus, invasiivsed võõrliigid, ookeanide hapestumine, nii maismaa- kui ka mereallikatest pärit reostus ja kumulatiivne mõju; rõhutab, et need lahendused peavad olema proportsionaalsed, kohandatud kohalikele oludele ja neid tuleb eelnevalt hinnata kulutõhususe seisukohast, vältides universaalseid lähenemisviise,

milles ei võeta arvesse iga merepiirkonna tegelikku olukorda; rõhutab, et kaluritel võib olla keskne tähtsus seires, varajases avastamises ja kaitsepüüdlustes, tingimusel et nad on piisavalt kaasatud, koolitatud ja toetatud;

61. rõhutab rannikuerosiooni ja rannajoone taandumise mõju rannikualadele, eriti aladele, kus vesiviljelusega tegeletakse ja seda arendatakse; nõuab sellega seoses ELi rannikualade vastupanuvõime kava, mis hõlmaks rannikualade integreeritud majandamist, kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist, maismaa ja mere koostoimet, mere- ja maismaareostust, rannikualade kohanemismeetmeid ja sihipärast toetust vesiviljelusele; usub, et liikmesriikidel on sellega seoses oluline koht ning et niisugust mõju tuleb liikmesriikide mereala ruumilistes planeeringutes arvesse võtta;

62. on sügavalt mures komisjoni kavandatud mitmete struktuurifondide reformi ja uue mitmeaastase finantsraamistiku pärast, mis vähendab märkimisväärselt kalandusele eraldatavaid vahendeid ja seab seega ohtu mereala ruumilise planeerimise direktiivi parema rakendamise;

63. rõhutab, et on vaja eraldada märkimisväärseid vahendeid andmete kogumiseks ja teadusuuringuteks ning andmete jagamise ja koordineerimise parandamiseks liikmesriikide vahel; on veendunud, et standardsemad ja ühtlustatumad andmed ja meetodid aitavad kindlustada kalanduse ja vesiviljeluse koha mereala ruumilises planeerimises; rõhutab sellega seoses vajadust koguda ja ajakohastada teaduslikke andmeid kliimamuutuste mõju kohta mereressurssidele, eelkõige seoses kalavarude geograafilise jaotuse, kudemisalade või kalavarude ümberpaiknemisega;

64. nõuab paremat ja ühtlustatud andmete kogumist ning püügitegevuse süstemaatilist kaardistamist, mis on õiglase ja tõenditel põhineva mereala ruumilise planeerimise eeltingimus; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kasutama parimaid kättesaadavaid ja ajakohastatud andmeid ja teavet;

65. on seisukohal, et tulevane Euroopa ookeanide seire algatus „Ocean Eye“ peaks tugevdama ja ühtlustama mereandmete kogumist, aidates seeläbi kaasa mereala ruumilise planeerimise parandamisele; nõuab lisaks, et kasutataks ära Euroopa maailmamere digiteisiku potentsiaali, et paremini mõista ja prognoosida kliimamuutuste mõju merede ja mereressursside seisundile ning töötada välja asjakohased mereplaneerimise strateegiad;

66. rõhutab vajadust ühendada mereala ruumiline planeerimine Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondiga ning programmiga „Euroopa horisont“, sealhulgas tulevase mitmeaastase finantsraamistiku raames, et edendada teadusuuringuid ja innovatsiooni, sealhulgas valdkondades, mis on spetsiaalselt ette

nähtud kestlikuks ja uuenduslikuks kasutuseks; leiab, et komisjon ja liikmesriigid peaksid ergutama digitehnoloogiate, näiteks Euroopa tehisintellekti vahendite kasutamist mereala ruumilise planeerimise toetamiseks;

67. kutsub komisjoni üles mereala ruumilise planeerimise direktiivi rakendamist hoolikalt seirama; on seisukohal, et järgmises mereala ruumilise planeerimise direktiivi hindamisaruandes tuleks keskenduda ruumilisele mõjule kalandusele ja vesiviljelusele, sidusrühmade kaasamisele ja piiriülesele koostööle ning anda soovitusi selle kohta, kuidas mereala ruumilise planeerimise direktiiv võiks anda paremaid tulemusi keskkonnaalase, sotsiaalse ja majandusliku kestlikkuse seisukohast; on seisukohal, et mereala ruumilist planeerimist tuleks hinnata ruumilise võrdsuse seisukohast, mis tähendab kasu ja piirangute õiglast jaotamist sidusrühmade, territooriumide ja põlvkondade vahel, mitte ainult majandusliku või haldustõhususe seisukohast;

68. kutsub komisjoni üles tugevdama Euroopa mereala ruumilise planeerimise platvormi, tuues näiteid mereala ruumilise planeerimise projektidest, kaardistamisvahenditest ja headest tavadest; nõuab tungivalt, et liikmesriigid kasutaksid seda platvormi oma mereala ruumiliste planeeringute väljatöötamisel rohkem, et oleks lihtsam teha läbipaistvaid poliitilisi otsuseid, välistamata seejuures tegelikke konsultatsioone kasutus- ja huvide konfliktide lahendamisel;

69. toetab mereala ruumilise planeerimise direktiivi läbivaatamist osana maailmamerd käsitlevast õigusaktist, mis peaks valmima 2026. aasta lõpuks; märgib, et mereala ruumilise planeerimise direktiiv vaadatakse läbi paralleelselt merestrateegia raamdirektiiviga; on seisukohal, et selle läbivaatamisega tuleks luua sidus raamistik, et parandada kehtivate õigusaktide ja õigusraamistiku koordineerimist, ühtlustades kattuvaid eeskirju, eesmärke ja olemasolevaid sihte ning kehtestades mereala ruumilistes planeeringutes miinimumeesmärgid, parandades mere- ja maismaa-ala ruumilise planeerimise sidusust ning luues ühised juhtimisvahendid; leiab, et see läbivaatamine peaks eelkõige muutma sidusrühmade, eelkõige kalurite ja rannikukogukondade osalemist käsitlevad sätted õiguslikult siduvaks, nii et kõik liikmesriigid kohaldaksid neid ühtlustatumalt; on seisukohal, et kavandatav õigusakt peaks looma sünergia eri määruste ja sektorite vahel tõeliselt tervikliku poliitika koordineerimise kaudu, kehtestamata uusi sektoripõhiseid kohustusi; on lisaks seisukohal, et toidusõltumatuse, strateegilise sõltumatuse ning sinise majanduse kestlikkuse ja konkurentsivõime edendamiseks tuleb kehtestada miinimumstandardid kalapüügi- ja vesiviljeluspiirkondade kaitsmiseks;

70. on seisukohal, et mereala ruumilise planeerimise direktiivi läbivaatamine peaks süvendama ka piiriülest mitmeotstarbelist lähenemisviisi, et leevendada kumuleeruvaid mõjusid ja parandada

sidusrühmade kaasamist; peab oluliseks kasutada läbivaatamist ka selleks, et vähendada killustatust ja ebakindlust ELi kalalaevastiku jaoks;

71. on seisukohal, et maailmamerd käsitlev õigusakt peaks hõlmama kõiki ELi territooriume ja võtma arvesse nende eripära, eelkõige äärepoolseimate ja saarepiirkondade puhul; rõhutab, kui oluline on kaasata Euroopa Parlamendi kalanduskomisjon tulevase ettepaneku väljatöötamisse, eelkõige seoses toidualase sõltumatuse, kalanduse ja vesiviljeluse strateegilise tähtsuse ning ühise kalanduspoliitika tulemuslik rakendamisega;

72. on seisukohal, et mereala ruumilise planeerimise direktiivi eelseisev läbivaatamine peaks olema tihedalt seotud ookeanipakti rakendamisega, piisavate rahaliste vahendite eraldamisega, eelkõige järgmises mitmeaastases finantsraamistikus, ja konkreetsete meetmetega, et tagada selle tulemuslik rakendamine ning vältida negatiivset mõju liikmesriikidele ja sidusrühmadele; rõhutab, et sellised vahendid peavad olema piisavad, prognoositavad ja kergesti kättesaadavad ning et nende kasutamisel tuleb seada esikohale meetmed, millel on käegakatsutav mõju;

73. palub, et komisjon integreeriks mereala ruumilise planeerimise täielikult oma kalandust ja vesiviljelust käsitleva 2040. aasta visiooni väljatöötamisse ning seoks need algatused ühise kalanduspoliitika hindamise tulemustega;

o
o o

74. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.